

Program wychowawczy > Klasa II > Wartość XXVI > Wartość, piękno i bogactwo przyrody
ożywionej: roślin i zwierząt

III. PEDAGOG

3.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Ekolodzy (ale nie tylko, także tzw. zwykli ludzie, którym nieobce są losy ziemi) od lat biją na alarm: giną lasy, zagrożone są niektóre gatunki roślin i zwierząt, klimat się ociepla, człowiek prowadzi gospodarkę rabunkową, są problemy z utylizacją śmieci, człowiek niewłaściwie ingeruje w środowisko organizmów żywych itd., itd. W świetle takich doniesień ważne jest kształtowanie odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze wśród dzieci już od najmłodszych lat. Pierwszym krokiem, jaki rodzic może zrobić w tym kierunku, jest segregacja śmieci. Swoim postępowaniem rodzice mogą zaszczerpić w dziecku pozytywne nastawienie do świata roślin i zwierząt. Dobrą formą spędzania wolnego czasu w gronie rodzinnym są wycieczki krajoznawcze. W szkole można organizować sprzątanie najbliższego parku lub lasu, czy zbiórki makulatury, baterii, drobnych elektrośmieci.

Już małe dzieci trzeba uczyć, że przyroda ożywiona łączy się z naszym życiem, a zwierzęta są wrażliwe i inteligentne: ból, radość odczuwają tak jak człowiek. Wyrządzanie szkody w przyrodzie, wcześniej czy później obróci się przeciwko ludzkości.

Kontakt z przyrodą przyczynia się do rozwoju człowieka. Obcowanie z przyrodą, kontemplacja nad zwykłymi z pozoru rzeczami pozwoli człowiekowi odnaleźć spokój i pojednanie z naturą. Nieraz pochylenie się nad zwykłą mrówką, kwiatkiem czy motylkiem – czymś, co dobrze znamy, widzieliśmy to przecież setki razy – pokazuje, że to, co dobrze znamy, przy bliższym poznaniu pokazuje swą niezwykłość, jest dowodem na miłość Boga do ludzi i doskonałość stworzenia świata.

3.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

3.2.1. M. Kownacka, *Kajtkowe przygody*, Oficyna Wydawnicza G&P, Poznań 2011, s. 5.

Wstęp

Maria Kownacka żyła w latach 1894-1982. Była pisarką, tłumaczką, autorką słuchowisk radiowych dla dzieci. Współpracowała z „Płomykiem”, na łamach którego zadebiutowała w 1919 roku. W 1948 zostały opublikowane *Kajtkowe przygody*. Mimo że od tego czasu minęło wiele lat, utwór nadal posiada treści dydaktyczne.

Program wychowawczy > Klasa II > Wartość XXVI > Wartość, piękno i bogactwo przyrody
ożywionej: roślin i zwierząt

Głównym bohaterem jest tytułowy Kajtek – młody bocian, który z powodu złamanego skrzydła nie mógł odlecieć do ciepłych krajów i dlatego zamieszkał w gospodarstwie pod opieką ludzi – państwa Orczyków. Z bocianie perspektywy młodzi czytelnicy poznają, jak wygląda życie w gospodarstwie.

Cytat

„Nazywam się Kajtuś. Mam długie, czerwone nogi, biały kubrak z czarnymi wyłogami, no i potężny, mocny czerwony dziób.

Przed moim dziobem drży całe nasze podwórko i wszyscy nieproszeni goście, to jest kury, gęsi, psy sąsiadów. Tylko z jednym Bukietem wolę się nie zadawać, bo to jest pies bez wychowania i nie umie się grzecznie obchodzić z takim bocianem jak ja.

Pewno was dziwi, dlaczego bocian gospodaruje na wiejskim podwórku zamiast łapać żaby na łące albo węże i jaszczurki w dalekim, ciepłym kraju!...

To jest bardzo żałosna historia. Przyszedłem na świat w pięknym, rozłożystym gnieździe ze starej brony, na wysokiej topoli rosnącej w zagrodzie u Orczyków. Byłem największy i najsilniejszy z trojga rodzeństwa, a głodny zawsze jak wilk.

Ciągle wołałem: – Jeść!... Jeść!... Jeść!... Gdybym mógł połknąć całą zagrodę razem z naszą topolą. Rodzice wymościли nam gniazdo źdźbłami trawy i na ten obrusik wykładali: pasikoniki, chrabąszcze, ślimaki, a nawet żaby i myszy upolowane na łące. To była prawdziwa uczta. Ale mnie zawsze wszystkiego było mało”.

Podsumowanie

Dzięki przygodom tytułowego Kajtka dzieci poznają piękno i bogactwo przyrody ożywionej – roślin i zwierząt. Autorka z dużą starannością ukazała życie na polskiej wsi. Bocian jest pierwszoosobowym narratorem. To on zagląda do każdego kąta i relacjonuje, co się tam dzieje. Opisuje wszystkie prace, sytuacje, których jest świadkiem.

Dzięki tej lekturze mali czytelnicy wiedzą, że porządek przyrody spleta się ze światem ludzi. Maria Kownacka starała się opisać właściwy stosunek dzieci do zwierząt, ukazać więzi, przyjaźnie, które mogą się narodzić.